

SURFdirect Kort jaarverslag 2007

SURFdirect, de digitale rechten expertise community, maakt de weg vrij voor digitale uitwisseling in hoger onderwijs en onderzoek

De SURF Digitale Rechten Expertise Community (SURFdirect) is een breed samenwerkingsverband van de SURFfoundation platforms ICT en Onderzoek, Organisatie en Onderwijs, evenals van SURFdiensten en SURFnet.

SURFdirect identificeert de rechtenaspecten die spelen bij diverse thema's in e-learning en e-science. Het centrale doel van SURFdirect is om binnen de missie van SURF (innovatie, samenwerking en ICT) diensten te ontwikkelen om concrete juridische kwesties aan te pakken die mogelijk belemmerend kunnen werken in onderwijs en onderzoek.

De onderwerpen waar SURFdirect zich in 2007 mee bezig houdt zijn: onderwijs- en onderzoeksrepositories, beeld en geluid, beeldbanken, open access, licenties en plagiaat. Op die gebieden ontwikkelt SURFdirect concrete diensten als adviezen, licenties, toolboxes en gidsen.

Universiteiten én hogescholen hebben in 2007 steeds meer oog gekregen voor de problematiek rondom digitale rechten. Het onderwerp leeft zeer sterk.

De **SURF-summarschool Auteursrechten** trok dan ook veel belangstellenden. Tijdens die summerschool werd het **Netwerk Auteursrechten Informatiepunten** opgericht, en inmiddels hebben alle universiteiten daarin een contactpersoon. Ook het hbo toonde interesse; daarom is de **werkgroep 'Auteursrechten en HBO'** geformeerd. De inspanningen van SURFdirect, de Digitale Rechten Expertise Community, om het onderwerp voor het voetlicht te brengen en concrete tools te ontwikkelen, werpen hun vruchten af.

Ook bracht SURFdirect een **checklist voor onderhandelingen rondom licenties** uit. De gratis online-checklist bevat tal van tips voor instellingen die willen onderhandelen met collectieve-rechtenorganisaties zoals BUMA/STEMRA over het (her)gebruik van materiaal in het hoger onderwijs. Deze checklist biedt een goed handvat om rechtenkwesties snel en effectief te regelen. Dat is van groot belang, want vaak is alleen al het idee dat eerst de juridische rechten afgehandeld moeten worden genoeg reden om van initiatieven af te zien. Het ministerie van Justitie heeft dan ook expliciet gewag gemaakt van de checklist in zijn beleidsbrief Auteursrechten die eind december 2007 naar de Tweede Kamer ging.

Op internet staan inmiddels een **Nederlandse en een Engelstalige FAQ** van SURFdirect over auteursrechten op beeld en geluid. De vragen hebben vooral betrekking op video. Maar ook audio (muziek, geluid) en stilstaand beeld (foto's) komen aan bod.

Internationaal is SURF onder meer betrokken bij een **vergelijkende studie naar de juridische aspecten rondom digitale preservatie**. SURFfoundation en haar Britse evenknie JISC hadden al eerder een *Copyright Toolkit* ontwikkeld met daarin een modelverklaring (*License to publish*) voor wetenschappers die nog in klassieke abonnementstijdschriften publiceren. Deze krijgt nu in samenwerking met de Duitse en Deense partners binnen het samenwerkingsverband Knowledge Exchange verder handen en voeten. De License to publish is inmiddels in het Nederlands, Engels, Frans en Spaans beschikbaar, en binnenkort ook in het Duits en Portugees.

Een Leidse promovenda, Annemarie Beunen, heeft **onderzoek gedaan naar de acceptatie bij uitgeverij van de License en de achterliggende Principles**. Daar lijkt beweging in te zitten: de traditionele uitgeverij zien steeds meer in dat er grote

veranderingen gaande zijn rond de kennisuitwisseling in onderzoek en onderwijs. Ze zullen hun beleid moeten aanpassen en een aantal uitgevers is daar ook mee bezig.

Binnen SURFdirect is vorig jaar nog meer onderzoek gestart. Zo wordt gekeken of een pakket van speelse **online- cursussen** voor diverse doelgroepen gewenst is om hen bewuster te maken van auteursrechtenkwesties.

Ook is een **quick scan gestart naar beeldbanken** binnen instellingen: welke zijn er en welke juridische aspecten zitten eraan?

In 2007 is een onderzoek gestart naar **juridische aspecten rondom (onbedoeld) plagiaat**: in hoeverre is digitaal 'plakken en knippen' toegestaan? Dit onderzoek kan leiden tot gouden regels en tips voor de studenten.

De website www.surf.nl/surfdirect biedt meer informatie over SURFdirect.

Dit jaarverslag is een samenvatting van een uitgebreider overzicht van de SURFdirect activiteiten en resultaten 2007. Dit kan worden opgevraagd bij Annemiek van der Kuil (vanderkuil@surf.nl)